

амулета та талісмана пов'язаний із дією механізмів психологічного захисту, якого потребує особа. Талісмани й обереги потрібні інфантильній людині як перехідні об'єкти, які допомагають їй позбутися відчуття тривоги, набутти впевненості у собі, і, таким чином, забезпечити комфортний психологічний простір навкруги себе.

Література:

1. Абу Али Ибн Сина. Канон врачебной науки. – М., 1994.
2. Аль-Бируни. Собрание сведений для познания драгоценностей. – Л., 1963.
3. Бугрова С.А. Магия самоцветов . – М., 2005.
4. Киришбаум Э.И., Еремеева А.И. Психологическая защита. – М., 2000.
5. Супричев В.А. Сказание о камне-самоцвете. – Киев, 1975.

Природоохоронна діяльність біосферного заповідника Галапагоських островів

Валь Буенаньо Джаред (Еквадор)

Науковий керівник – старший викладач В.В. Тараненко

ХНАДУ

Галапагоси – це група океанічних островів, які були сформовані лавою, що піднімається з дна моря в процесі вулканічної діяльності. Галапагоські острови належать державі Еквадор і становлять провінцію Галапагос. Вони розташовані у східній частині Тихого океану, приблизно за 800-1000 км від найближчого пункту на материку. Острови розташовані поблизу екватора. Населення архіпелагу становить 25 124 особи. Площа – 8010 км².

Свою назву архіпелаг отримав завдяки мешкаючим тут великим морським черепахам, чия іспанська назва Galapagos перейшла до самого архіпелагу.

На Галапагоських островах у 1936 році було створено національний парк, спочатку на території 10 тис. га, а потім у 1959 році охоронний режим був поширений на весь архіпелаг, і площа парку збільшилася до 691 тис. га.

Національний парк – територія, де з метою охорони довкілля обмежена діяльність людини. На відміну від заповідників, де діяльність людини практично повністю заборонена (заборонено полювання, туризм тощо), на

територію національних парків допускаються туристи, в обмежених масштабах допускається господарська діяльність.

Галапагоси відомі у світовій історії завдяки дослідженням Чарльза Дарвіна, які лягли в основу його теорії про походження видів. Острови вважаються частиною Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, оскільки багато видів галапагоських тварин є унікальними і не зустрічаються більше ніде у світі. Жак Ів Кусто назвав галапагоські острови «останньою святинею дикого життя». Рішення берегти рідкісних жителів цих дивних островів призвело до того, що вся територія архіпелагу нині оголошена національним парком – найбільшим із усіх парків на островах Тихого океану.

Хоча перше природоохоронне законодавство на архіпелазі було прийнято ще в 1934 році, а в 1936 доповнено, до кінця 1950-х років не було прийнято жодних дій з контролю над місцевою флорою і фауною. Лише у 1955 році Міжнародний союз охорони природи здійснив ознайомчу місію з обстеження архіпелагу. Через 2 роки, в 1957 році ЮНЕСКО за сприяння уряду Еквадору організувала іншу експедицію для вивчення ситуації щодо збереження природи на архіпелазі та вибору ділянки для будівництва станції дослідження.

У 1959 році (який відзначав історичний ювілей першої публікації «Походження видів» Чарльза Дарвіна) уряд Еквадору оголосив про створення Національного парку на островах, загальна площа якого становила 97,5% всіх земних територій архіпелагу. Того ж року було засновано Міжнародний Фонд Чарльза Дарвіна зі штаб-квартирою у Брюсселі. Початкові цілі Фонду полягали у гарантії збереження унікальної екосистеми Галапагоських островів та просуванні наукових досліджень, необхідних для охорони природи. Робота зі збереження розпочалася з установи у 1964 році на Станції Дослідження ім. Чарльза Дарвіна острова Санта-Крус. У перші роки працівниками станції були проведені роботи з виведення з архіпелагу завезених, чужерідних видів та рослин; а також захисту корінних видів. Нині вчені на островах переважно займаються чистим дослідженням фауни і флори.

Після заснування Національного парку на острові оселилися від 1000 до 2000 чоловік. У 1972 році був проведений перепис населення, і на його основі на архіпелазі вважалося вже близько 3488 осіб. До 1980 року населення значно зросло, досягнувши 15 000 людина, а 2006 року за приблизними оцінками на островах налічувалося близько 25 000 чоловік.

У 1986 році навколишніх акваторій загальною площею 70 000 км була оголошена «морською природоохоронною зоною», другою за розміром після Австралійського Великого Бар'єрного рифу. У 1990 році архіпелаг став притулком для китів. 1978 року ЮНЕСКО оголосила острови Територією Всесвітньої Спадщини, а 1985 року – Біосферним заповідником.

У заповіднику мешкають такі тварини, що знаходяться під охороною:

- морська ігуана (*Amblyrhynchus cristatus*)
- Слонова, або Галапагоська, черепаха (*Geochelone elephantopus*)
- блакитнонога олуша (*Sula nebouxii*)
- Зелена черепаха (*Chelonia mydas*)
- Голотурія (*Holothuroidea*)
- 13 видів птахів сімейства в'юркових (*finch*), відомі як «дарвінні в'юрки»
- дерев'яний завірух (*Samarhynchus pallidus*)
- Пінгвін Галапагоський (*Spheniscus mendiculus*)
- Галапагоський баклан (*Phalacrocorax harrisi*)
- Галапагоський канюк (*Buteo galapagoensis*)
- Галапагоський морський лев (*Zalophus wollebaeki*) [1]

Морська ігуана – найбільш відома з тварин Галапагосів, що охороняються. Вона мешкає виключно на Галапагоських островах і має унікальну здатність провести більшу частину часу в морі. Морська ігуана зустрічається на всіх островах архіпелагу, переважно на скелястих берегах, солоних болотах та мангрових чагарниках.

Ще однією твариною, широко відомою на островах, є слонова черепаха, або галапагоська черепаха – вид сухопутних черепах. Вона є ендеміком

Галапагоських островів, видом під загрозою зникнення. Це найбільша з усіх видів сухопутних черепах і 10-а за вагою серед усіх рептилій, досягаючи ваги більше 400 кг і довжини більше 1,8 метрів. Тривалість життя галапагоських черепах у дикій природі становить понад 100 років, вони є одними з довгоживучих хребетних.

Одна з дивовижніших тварин Галапагосів – галапагоський пінгвін. Він є унікальним серед інших пінгвінових тим, що ареал – не антарктичні та субантарктичні райони, навіть не помірні, а розташовані лише за кілька десятків кілометрів від екватора Галапагоські острови. Температура повітря коливається у межах +18-28 °С. Близько 90% пінгвінів проживають на островах Фернандіна та Ісабела. Їхній охоронний статус – вимираючий вид.

Вчені вважають, що острови Галапагос – це справжня природня лабораторія. Всі 13 головних островів відрізняються один від одного за чисельністю та різноманітністю представників флори та фауни. Незважаючи на те, що вулкани були активні протягом століть, а місцевість не відрізнялася стабільністю розвитку, тварини та рослини пристосувалися до постійної зміни ландшафту та клімату. [2]

Проте багато чинників загрожують екосистемі природного заповідника. З появою людини на архіпелазі оселилися чужорідні для островів представники фауни – домашні тварини, а також комахи, які прийшли на острови разом із людиною. Наслідком їхньої життєдіяльності стала загроза життю деяких рідкісних видів диких тварин. Швидке зростання поголів'я свійської птиці на незаселених островах викликало занепокоєння вчених щодо можливості передачі хвороб від свійської птиці до дикої та виникнення ендемії.

В акваторії галапагоських островів великою проблемою є незаконна риболовля. Особливе занепокоєння викликає полювання на місцевих акул та несезонний збір урожаю морських огірків. Бурхливий розвиток індустрії туризму та приріст місцевого населення загрожують екосистемі Галапагоського архіпелагу.

В рамках проекту BRESEP («Біосферні заповідники як інструменти управління прибережними зонами та островами в південно-східній частині Тихого океану») програма ЮНЕСКО «Людина та біосфера» (МАБ) у співпраці з урядом Еквадору, Національним парком Галапагос та місцевими громадами працює над розширенням біосферного заповідника до 133 000 кв. км. Цей захід спрямований на включення до нього морського заповідника Галапагос – справжнього оазису, що відрізняється різноманітністю морської флори та фауни. Він розташований у місці злиття кількох океанських течій, де змішуються холодні та теплі води, і служить домом для безлічі ендемічних видів, а також видів із різних районів Тихого океану. [3]

В рамках проекту BRESEP, що фінансується фламандським урядом Бельгії, надається підтримка створення біосферних заповідників як новаторські інструменти, що повністю відповідають вимогам соціальної, культурної та природоохоронної політики. Крім цього, заохочується створення мережі співпраці для обміну інформацією та досвідом у галузі виснаження біорізноманіття, управління прибережною зоною та сталого розвитку. Діяльність у рамках проекту охоплює, зокрема, береги та острови південно-східної частини Тихого океану, розташовані у Чилі, Колумбії, Еквадорі, Панамі та Перу. Ці зусилля роблять внесок у поліпшення умов життя населення цих регіонів.

Література:

1. Дивовижні Галапагоські острови. <https://igotoworld.com/ua/article/28-10-2013-amazing-galapagos-islands.htm> Дата звернення 05.04.2022р.
2. Національний парк Галапагоські острови. <http://4ua.co.ua> Дата звернення 05.04.2022р.
3. Всемирная сеть заповедников ЮНЕСКО. <https://unesco.org/> Дата звернення 05.04.2022р.